EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 27.6.2024
COM(2024) 259 final

VERSLAG VAN DE COMMISSIE

AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD EN DE EUROPESE CENTRALE BANK

betreffende de uitvoering en de resultaten van het Pericles IV-programma voor de bescherming van de euro tegen valsemunterij in 2023

VERSLAG VAN DE COMMISSIE

AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD EN DE EUROPESE CENTRALE BANK

betreffende de uitvoering en de resultaten van het Pericles IV-programma voor de bescherming van de euro tegen valsemunterij in 2023

1. Algemeen

Het Pericles IV-programma (of "het programma") is een programma inzake uitwisselingen, bijstand en opleiding voor de bescherming van de euro tegen valsemunterij. Het vervangt het Pericles 2020-programma (dat liep over de periode 2013-2020) en het Pericles-programma (dat liep over de periode 2002-2013). Het programma werd ingesteld bij **Verordening (EU) 2021/840 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021**[1]**. Bij Verordening (EU) 2021/1696 van de Raad van 21 september 2021 werd de toepassing ervan uitgebreid tot de niet-deelnemende lidstaten**[2]**.** Volgens Verordening (EU) 2021/840 loopt het programma tot en met 31 december 2027. Overeenkomstig **artikel 12, lid 3, van de verordening** moet de Commissie het Europees Parlement en de Raad jaarlijks informatie over de resultaten van het programma verstrekken. Met dit jaarlijkse verslag wordt voor het jaar 2023 aan die verplichting voldaan. Dit verslag verschaft informatie over de vastleggingen en de uitvoering van het Pericles IV-programma in 2023 en over de uitvoering in 2023 van acties die zijn vastgelegd in de voorgaande jaren en in het kader van de vorige generatie van het programma.

2. Vastleggingen in het kader van het jaarlijkse werkprogramma 2023

De jaarbudget voor de uitvoering van het programma was voor 2023 vastgesteld op 667 060 EUR en werd gefinancierd uit begrotingsonderdeel 06.030100[3] van de algemene begroting 2023 van de Europese Unie. In totaal werd in 2023 een bedrag van 666 252,15 EUR vastgelegd, wat neerkomt op 99,88 % van het totale budget. Het programma is uitgevoerd door middel van acties met medefinanciering (subsidies) van de bevoegde autoriteiten van de lidstaten en door middel van "acties van de Commissie" die rechtstreeks door de Commissie worden georganiseerd. Het totale vastgelegde bedrag omvat ook een vastlegging van 26 328 EUR om de jaarlijkse kosten van het gebruik van het eGrants-instrument, een volledig elektronisch (papierloos) beheersysteem voor subsidies, deels te dekken[4]. Naast het operationele begrotingsonderdeel werd 200 000 EUR beschikbaar gesteld in begrotingsonderdeel 06.010200[5] van de algemene begroting van de Europese Unie. Van dit

[1] Verordening (EU) 2021/840 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot vaststelling van een programma inzake uitwisselingen, bijstand en opleiding voor de bescherming van de euro tegen valsemunterij voor de periode 2021-2027 (het "Pericles IV-programma") en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 331/2014.

[2] Verordening (EU) 2021/1696 van de Raad van 21 september 2021 waarbij de toepassing van Verordening (EU) 2021/840 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een programma inzake uitwisselingen, bijstand en opleiding voor de bescherming van de euro tegen valsemunterij voor de periode 2021-2027 (het programma "Pericles IV") wordt uitgebreid tot de niet-deelnemende lidstaten.

[3] Begrotingsonderdeel 06.030100: bescherming van de euro tegen valsemunterij.

[4] Het volledige bedrag voor het gebruik van het eGrants-instrument was 44 941 EUR.

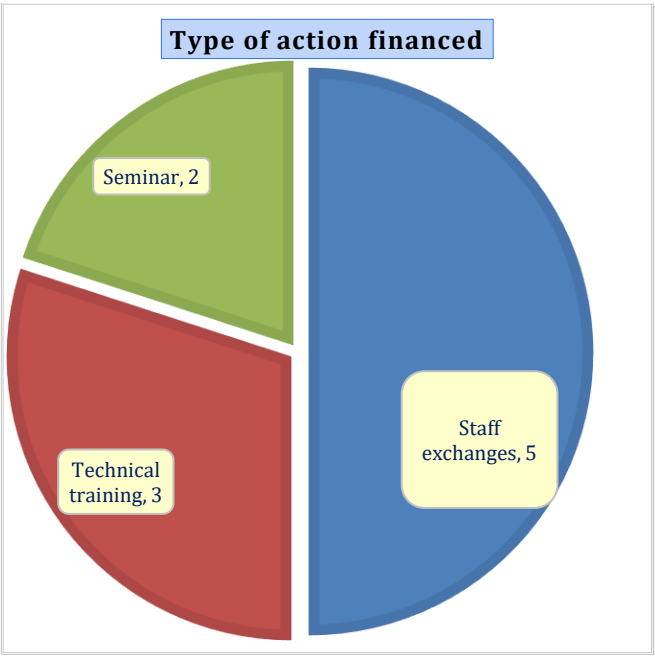
[5] Begrotingsonderdeel 06.010200: ondersteunende uitgaven voor bescherming van de euro tegen valsemunterij.

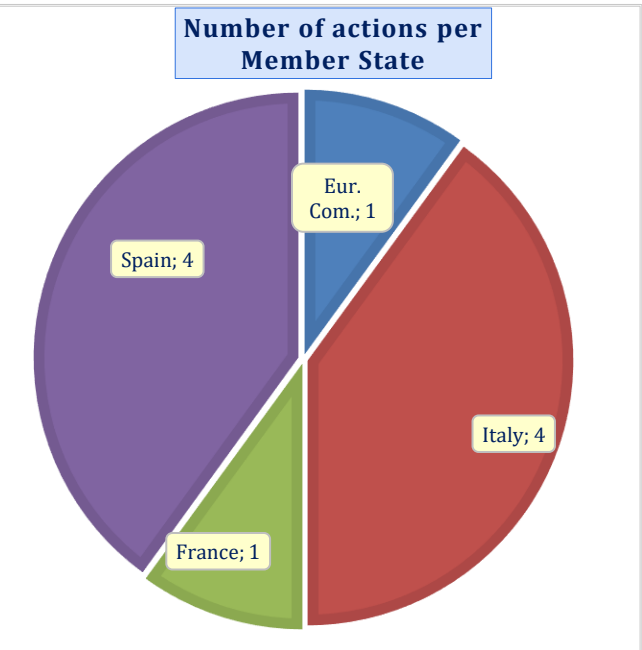
bedrag werd 175 115,50 EUR vastgelegd voor ondersteunende maatregelen zoals de tussentijdse evaluatie van het programma en het resterende deel van de jaarlijkse eGrants-vergoeding[6]. In het bijzonder werd 156 502,50 EUR vastgelegd voor de tussentijdse evaluatie van het Pericles IV-programma. In artikel 13 van de Pericles IV-verordening wordt aangegeven dat de tussentijdse evaluatie van het Pericles IV-programma uiterlijk vier jaar na aanvang van het programma – dit was in 2021 – moet worden uitgevoerd. In de tussentijdse evaluatie (die de periode 2021-2023 zal bestrijken) zal onder meer de verwezenlijking van de doelstellingen van het programma worden beoordeeld aan de hand van de criteria van doeltreffendheid, doelmatigheid, relevantie, samenhang en toegevoegde waarde van de EU.

De uitvoering van het programma getuigt van de vastberadenheid van de lidstaten en de Commissie om de euro tegen valsemunterij te beschermen. Dankzij overleg over de jaarlijkse strategie op de bijeenkomsten van de deskundigengroep eurovalsemunterij (ECEG) konden de belangrijkste dreigingen worden aangepakt en kon 99,88 % van het totale budget 2023 worden vastgelegd. Het programma heeft financiering vastgelegd voor in totaal tien projecten[7]: er werden met succes negen subsidies toegekend voor aanvragen die de bevoegde autoriteiten van de lidstaten hadden ingediend en er werd één actie van de Commissie gefinancierd.

De actie van de Commissie werd in 2023 uitgevoerd en één subsidie werd gedeeltelijk uitgevoerd in 2023, terwijl de resterende subsidies volledig zullen worden uitgevoerd in 2024 en daarna.

Figuur I en figuur II: Soort gefinancierde acties en aantal acties per lidstaat (acties vastgelegd in 2023; zie bijlage I)

[6] De resterende 24 884,50 EUR werd overgemaakt aan DG BUDG.
[7] Een omvattend overzicht van de in 2023 vastgelegde Pericles-acties is te vinden in bijlage I.

Hierbij kan worden aangetekend dat Italië en Spanje, twee van de lidstaten die het meest getroffen worden door eurovalsemunterij, ook dit jaar weer Pericles-subsidies hebben ontvangen.

De acties waarvoor in 2023 vastleggingen hebben plaatsgevonden, kunnen als volgt worden uitgesplitst: vijf uitwisselingen van personeel, drie technische opleidingen en twee seminars. De acties zullen zowel binnen als buiten de EU plaatsvinden, afhankelijk van de specifieke behoeften om de euro tegen valsemunterij te beschermen. Al van bij de aanvang heeft het programma zijn regionale aanpak geconsolideerd door acties uit te voeren waarbij regio's in de wereld betrokken zijn die van bijzonder belang zijn in de strijd tegen valsemunterij.

3. Uitvoering van acties in 2023[8]

Overzicht

Dit onderdeel analyseert de uitvoering van alle door Pericles gefinancierde acties tijdens het kalenderjaar 2023. Het omvat derhalve de uitvoering van zowel acties die zijn vastgelegd in het kader van de Pericles IV-begroting 2021, 2022 en 2023 (zes subsidies en twee acties van de Commissie) als acties die zijn vastgelegd in de eerdere Pericles 2020-begrotingen (drie subsidies). Een en ander onderstreept de continuïteit van het programma wat betreft de opzet ervan en getuigt van de doeltreffendheid van het Pericles-programma om de euro tegen valsemunterij te beschermen door middel van acties die op jaarbasis worden uitgevoerd.

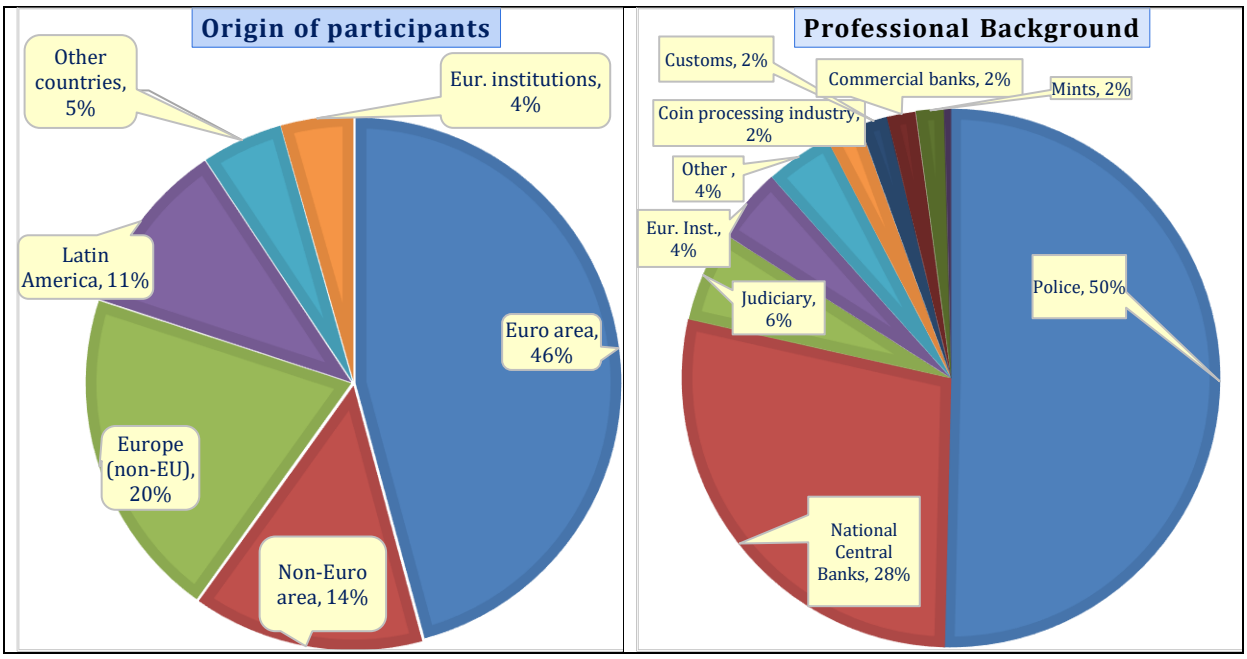
In 2023 zijn er in totaal dertien door Pericles gefinancierde acties uitgevoerd, waaronder:

- de gedeeltelijke uitvoering door Italië van één subsidieactie die in 2023 is vastgelegd;
- de uitvoering door de lidstaten van zes subsidieacties die in 2021-2022 zijn vastgelegd: deze acties werden uitgevoerd door Spanje (drie acties), Kroatië (twee acties) en Italië (één actie);
- de uitvoering door de lidstaten van drie subsidieacties die in 2019-2020 zijn vastgelegd: daarbij gaat het om acties in meerdere fasen (d.w.z. uitwisseling van personeel en seminars) en gespreid over meer dan één kalenderjaar, en die gedeeltelijk werden uitgevoerd door Italië, Roemenië en Frankrijk;
- de uitvoering van drie door de Commissie aanbestede acties (één vastgelegd in 2023).

De bovenstaande acties bestaan uit zeven uitwisselingen van personeel, twee conferenties en vier technische opleidingen (zie ook onderdeel 2). Naar schatting namen 526 deskundigen deel aan de bovengenoemde acties.

[8] Een omvattend overzicht van de in 2023 uitgevoerde Pericles-acties is te vinden in bijlage II.

Figuur III en figuur IV: Herkomst en professionele achtergrond van deelnemers (acties uitgevoerd in 2023; zie bijlage II)[9]

De deelnemers waren afkomstig uit 54 landen. Het merendeel van de deelnemers aan opleidingen (80 %) kwam uit Europa: 46 % kwam uit lidstaten van de eurozone, terwijl het percentage deelnemers aan opleidingen uit lidstaten van buiten de eurozone goed was voor 14 % en dat van deelnemers uit niet-EU-landen in Europa 20 % bedroeg; 11 % van de deelnemers kwam uit Latijns-Amerika. Tot slot was 4 % van de deelnemers afkomstig van de Europese instellingen, 1 % kwam uit Afrika en het Midden-Oosten, en 5 % uit andere regio's.

Wat de professionele achtergrond van de deelnemers betreft, was 50 % van het totale deelnemersveld uit de politiediensten afkomstig. Die sterke vertegenwoordiging heeft te maken met het feit dat de politie zich bij de strijd tegen eurovalsemunterij in de frontlijn bevindt. Bij deze politiemensen gaat het om zowel rechercheurs als technici. Andere categorieën deelnemers waren goed voor 50 % van het totaal, waarbij deskundigen van de nationale centrale banken 28 % vertegenwoordigen en daarmee de op één na grootste groep deelnemers vormen. Net als in 2022 lag in 2023 bij diverse acties de klemtoon op de deelname van centrale banken. Ook namen er leden deel van de rechterlijke macht (6 %), vanuit Europese instellingen (4 %), munthuizen (2 %) en douanediensten (<2 %), waardoor een heel scala aan professionele achtergronden vertegenwoordigd is. Tot slot zorgde de uitvoering van de actie van de Commissie "5e Platform 1210-bijeenkomst" voor het vijfde jaar voor een groot aantal deelnemers uit de sector munttelmachines (2 %). Dit bevestigt nogmaals dat de particuliere sector een belangrijke stakeholder is in de strijd tegen valsemunterij. Bijgevolg beantwoordt de uitvoering van het programma dankzij zijn hoge mate van diversificatie aan het grensoverschrijdende en multidisciplinaire karakter van het programma, dat vereist is op grond van Verordening (EU) 2021/840.

[9] Alle data hebben betrekking op acties gefinancierd in het kader van zowel het Pericles IV-programma als het Pericles 2020-programma.

Belangrijkste punten van de uitvoering in 2023

Het programma is erin geslaagd om de regionale samenwerking in Zuidoost-Europa en Latijns-Amerika in 2023 voort te zetten en verder te versterken.

- In 2023 zijn verschillende Pericles-acties uitgevoerd die gericht waren op het aanmoedigen en handhaven van een sterke samenwerking tussen de bevoegde nationale autoriteiten in Zuidoost-Europa. Het ging hierbij onder meer om twee acties (uitwisselingen van personeel) die werden georganiseerd door de Italiaanse Comando Carabinieri Antifalsificazione Monetaria (CCAFM), conferenties die werden georganiseerd door de Guardia di Finanza (GDF) en de politie van Rome (GIRP), evenals de 5e conferentie van het Balkannetwerk voor de bescherming van de euro, georganiseerd door de Kroatische nationale bank met als doel een nauwere samenwerking aan te moedigen tussen de landen in Zuidoost-Europa. Voorts bracht de actie van de Commissie "Opleiding over de bescherming van de euro tegen valsemunterij" in Chișinău (Moldavië) deelnemers bijeen van de belangrijkste bevoegde autoriteiten die zijn betrokken bij de bescherming van munten (waaronder de euro) tegen valsemunterij in Moldavië: politie/ministerie van Binnenlandse Zaken, nationale bank, rechterlijke macht en douanediensten.
- De Spaanse Brigada de Investigación del Banco de España (BIBE) organiseerde de opleidingscursus Bestrijding valsemunterij voor deskundigen uit landen in Latijns-Amerika, die autoriteiten van 15 Latijns-Amerikaanse landen samenbracht in Bogotá, Colombia. In het kader van de actie werden maatregelen bevorderd om de euro te beschermen tegen valsemunterij in Latijns-Amerikaanse landen die hiervoor mogelijk gevoelig zijn. Deze actie ondersteunde ook de oprichting en het functioneren van nationale centrale bureaus voor de bestrijding van valsemunterij in de deelnemende landen. Op basis van een eerdere opleiding volgens dezelfde opzet heeft Argentinië een dergelijk nationaal centraal bureau opgericht.

De uitvoering van het programma in 2023 werd ook gekenmerkt door acties waar de klemtoon lag op thematische ontwikkelingen in de strijd tegen valsemunterij.

- Een prioriteit die bij diverse acties aan bod kwam was de strijd tegen hoogwaardige categorieën vervalsingen, de uitvoering van Verordening (EU) nr. 1210/2010 en het omgaan met voor circulatie ongeschikte euromunten. Bij acties rond deze thema's ging het onder meer om de opleidingsactiviteit voor technische deskundigen over de analyse van vervalste munten die door de Banco de España werd georganiseerd, alsmede de 5e "Platform 1210"-bijeenkomst die als actie van de Commissie werd georganiseerd en waar stakeholders uit de sector munttelmachines en nationale centra voor de analyse van muntstukken werden samengebracht. In 2023 werd ook de studie "Nanoguard 3, ontwikkeling en industrialisering van hoogbeveiligde munten" voltooid. Deze studie, waarbij munthuizen uit Oostenrijk, Frankrijk en Duitsland betrokken waren en de Monnaie de Paris een voortrekkersrol vervulde, is weer een stap in de richting van de versterking van de beveiligingskenmerken van euromunten.

- Verschillende acties waren gericht op het afwenden van de dreiging van het internet/darknet op het gebied van eurovalsemunterij, waaronder de beschikbaarheid van biljetten met gewijzigd ontwerp. Bij uitwisselingen van personeel en technische opleidingen, zoals de uitwisseling van personeel m.b.t. onderzoekstechnieken in de strijd tegen valsemunterij (SEITACC-2)" van het Italiaanse CCAFM en de "opleidingscursus Bestrijding valsemunterij voor deskundigen uit landen in Latijns-Amerika 2023" van het Spaanse BIBE, was de verspreiding van vervalsingen op het darknet/internet een van de belangrijkste aandachtspunten.
  De aanbestede "studie over movie money, "prop copy"-producten en andere biljetten met gewijzigd ontwerp" had als algemene doelstelling de bevindingen van de analyses die tot nu toe zijn uitgevoerd door de Europese Commissie, de ECB en Europol aan te vullen en verder uit te werken. In de studie werden de productie, de distributie en het in circulatie brengen van movie money, "prop copy"-producten en andere biljetten met gewijzigd ontwerp binnen de EU en de internationale context volledig in kaart gebracht. In dit kader werden de wetshandhavings- en justitiële benaderingen van dit fenomeen in Europa, de nationale lidstaten en derde landen geanalyseerd, met als doel een gemeenschappelijke benadering op EU-niveau aan te moedigen om deze dreiging af te wenden.

4. Monitoring van de kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren

Op grond van artikel 12, lid 3, van Verordening (EU) 2021/840 moet in dit verslag rekening worden gehouden met de kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren van het Pericles IV-programma. De jaardata voor deze indicatoren zijn als volgt:

1. **Aantal ontdekte valse euro's (bankbiljetten: 476 000 in 2023/munten: 414 406 in 2023):** De doelstelling voor deze indicator is om het aantal ontdekte valse euro's (bankbiljetten en muntstukken) binnen een marge te houden van ± 5 % vergeleken met het gemiddelde over 2014-2020 (671 000/174 112). Het aantal valse bankbiljetten lag lager dan verwacht, terwijl het aantal valse munten hoger uitkwam dan de streefwaarde. Daarbij moet wel worden aangetekend dat het verband tussen het programma en deze indicatoren alleen indirect is, aangezien uiteenlopende externe factoren een belangrijke rol spelen in de evolutie van deze indicatoren. Deze externe factoren omvatten onder meer de vorderingen in politieonderzoeken en de hoeveelheid geproduceerd vals geld.
2. **Het aantal ontmantelde illegale werkplaatsen (9 in 2023):** Voor het aantal ontmantelde illegale werkplaatsen is de doelstelling om dit aantal binnen een gemiddelde te houden van ± 10 % ten opzichte van 2019 (22). Het aantal in 2023 ontmantelde illegale werkplaatsen is lager dan de streefwaarde. Zoals toegelicht bij indicator nr. 1, is het verband tussen het programma en deze indicator alleen indirect, aangezien uiteenlopende externe factoren een belangrijke rol spelen in de evolutie van de indicatoren.
3. **Het aantal uniek bevoegde autoriteiten die aanvragen voor het programma hebben ingediend (8 in 2023):** Met deze indicator wordt de belangstelling van de bevoegde nationale autoriteiten voor het programma gemeten. Het doel voor 2024 is 12 en voor 2027 24. Het feit dat het aantal unieke aanvragers in het derde jaar van

de uitvoering circa 70 % van de mijlpaal voor 2024 bereikte, ligt in de lijn der verwachtingen.

4. **Het tevredenheidspercentage van de deelnemers aan de door het programma gefinancierde acties (98,97 % in 2023):** Deze indicator meet de kwaliteit van de opleidingen zoals die door de deelnemers wordt ervaren. De streefwaarde is 75 %. Het percentage positieve feedback ligt aanzienlijk boven de streefwaarde.
5. **De feedback van deelnemers die reeds aan eerdere Pericles-acties hebben deelgenomen, over de impact van het programma op hun activiteiten op het gebied van de bescherming van de euro tegen valsemunterij (98,31 % in 2023):** Deze indicator meet de duurzaamheid van de acties van het programma. De streefwaarde is 75 %. Het percentage positieve feedback ligt aanzienlijk boven de streefwaarde.

5. Conclusies en vooruitzichten

Het Pericles IV-programma blijft, net als zijn voorganger, een belangrijk en efficiënt instrument in de strijd tegen valsemunterij. Het programma dient als basis om studies te ondersteunen, samenwerking in stand te houden en verder uit te bouwen, en goede praktijken uit te wisselen tussen alle spelers die bij de strijd tegen eurovalsemunterij betrokken zijn. Een en ander wordt ook bevestigd door het feit dat in 2023 van de totale begroting 99,88 % is vastgelegd, hetgeen getuigt van de belangstelling van de lidstaten voor het programma.

De Commissie verspreidt regelmatig de resultaten van de in het kader van het programma ondersteunde acties onder de deskundigen van de deskundigengroep eurovalsemunterij (ECEG). In 2023 vonden drie ECEG-bijeenkomsten plaats. Het programma sluit goed aan op en is complementair aan andere relevante programma's en acties op Unieniveau, omdat het uitsluitend inzet op de bescherming van de euro door middel van het voorkomen en bestrijden van een specifieke vorm van georganiseerde misdaad: eurovalsemunterij. Deze complementariteit blijkt duidelijk bij het instrument voor ***technische bijstand en informatie-uitwisseling (TAIEX)*** van DG NEAR, dat het vaakst wordt gebruikt ter ondersteuning van toetredingsonderhandelingen, en het Fonds voor interne veiligheid – Politie[10] van DG HOME, dat zich richt op misdaadpreventie en -bestrijding in het algemeen. Nu valsemunterij een van de prioriteiten in het operationele actieplan van Empact[11] is, zorgt de Commissie voor een nauwe coördinatie met de Empact-projectleiders om de twee financieringsbronnen onderling zo complementair mogelijk te maken.

[10] Verordening (EU) nr. 513/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 tot vaststelling, als onderdeel van het Fonds voor interne veiligheid, van het instrument voor financiële steun voor politiële samenwerking, voorkoming en bestrijding van criminaliteit, en crisisbeheer en tot intrekking van Besluit 2007/125/JBZ van de Raad (PB L 150 van 20.5.2014, blz. 93).

[11] Empact (het Europees multidisciplinair platform tegen criminaliteitsdreiging) is een door de EU-lidstaten aangestuurd veiligheidsinitiatief om bedreigingen van de georganiseerde en zware internationale misdaad te identificeren, te prioriteren en aan te pakken. In 2021 werd Empact een permanent instrument, zoals bepaald in de conclusies van de Raad over de permanente voortzetting van de EU-beleidscyclus voor georganiseerde en zware internationale criminaliteit. Onder de lidstaten is Bulgarije de drijvende kracht achter de Empact-prioriteit die betrekking heeft op "misdrijven op het gebied van intellectuele-eigendomsrechten, namaak van goederen en munten".

Op basis van de uitkomsten van de uitvoering van het programma en de doorlopende analyse van opkomende dreigingen die binnen de ECEG worden besproken, zijn de volgende prioriteiten voor 2024 vastgesteld[12]:

- ondersteunen van activiteiten die inzetten op het versterken van samenwerking tussen de lidstaten die bijzonder worden getroffen door de productie en verspreiding van vals geld;
- stimuleren van samenwerking met autoriteiten uit derde landen waarvoor er vermoedens of bewijzen bestaan van de productie van valse euro's;
- in stand houden van een doeltreffend kader voor de bescherming van de euro in Zuidoost-Europa;
- thematische ontwikkelingen:
    - distributie van vervalsingen en hoogwaardige onderdelen op het darknet, en nepgeld voor films en "prop copy"-producten online (met inbegrip van biljetten met gewijzigd ontwerp);
    - ondersteuning van de oprichting/versterking van nationale centrale bureaus;
    - euromuntstukken: de strijd tegen hoogwaardige categorieën vervalsingen, de uitvoering van Verordening (EU) nr. 1210/2010 en het omgaan met voor circulatie ongeschikte euromunten.

[12] De prioriteiten van het programma voor 2024 zijn een essentieel onderdeel van het jaarlijkse werkprogramma, dat is gehecht aan besluit van de Commissie van 30 januari 2024 betreffende de financiering van het Pericles IV-programma en de vaststelling van het jaarlijkse werkprogramma 2024 (C(2024) 474 final).